

УДК 631.5/633.2
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/4.15>

Мельник В.В.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ЕРАСТІВСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС

У статті розглянуто розвиток сільськогосподарської дослідної справи 30–70 рр. ХХ століття із відтворенням окремих напрямів діяльності Ерастівської дослідної станції, як експериментально-дослідного господарства Всесоюзного науково-дослідного Інституту кукурудзи міста Дніпропетровська. Розкрито роль вченого-селекціонера галузі тваринництва

Е. Бродського у заснуванні дослідної станції. На основі залучених до наукового обігу матеріалів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління з розвитку галузі, що відображають функціонування Південного відділення Всесоюзної академії сільськогосподарських наук імені Леніна та підпорядкованого їй Всесоюзного науково-дослідного Інституту кукурудзи, здійснено комплексне дослідження. Розглянуто історію зародження й значення науково-дослідницької діяльності дослідної станції у розвитку української аграрної науки. Розкрито внесок видатних учених в історію розвитку Ерастівської дослідної станції, зокрема: А. І. Задонцева, А. П. Гиренка, А. О. Бабича та ін. Виявлено, що у різні періоди функціонування Інституту зернових культур дослідження вчених на Ерастівській дослідній станції зосереджувалися над розробленням сортів технологій, технологій польових сівозмін, агротехнікою виробництва зернових та бобових високобілкових кормових культур, вдосконаленні системи землеробства, як основного фактора в отриманні високих врожайів. З'ясовано, що на Ерастівській дослідній станції вченими виконані вагомі наукові дослідження з технологій механізованого допосівного та післяпосівного обробітку ґрунту, підживлення культур й розміщення їх у сівозмінах, та інших технологій землеробства в умовах змін клімату. Методологічна база дослідження ґрунтується на принципах історичного пізнання, системності, об'єктивності, комплексності, науковості. Наукова новизна полягає у відстеженні та узагальненні наукових напрацювань Ерастівської дослідної станції Інституту зернових культур НААН з питань інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва зони Степу. Мета дослідження полягає у визначенні місця й ролі наукових досліджень, що велися на Ерастівській дослідній станції у напрямках селекції, інтенсивних технологій рослинництва, кормовиробництва і забезпечення тваринництва кормовим білком.

Ключові слова: А. О. Бабич, Е. К. Бродський, Ерастівська дослідна станція; історія аграрної науки, Інститут зернових культур НААН, зернобобові кормові культури, соя.

Постановка проблеми. У другій половині ХХ ст. сільськогосподарська дослідна справа в Україні базувалася на принципах виконання галузевих досліджень при чинних інституціях, дослідних господарствах та станціях, дослідницькі роботи яких відповідали вимогам наукового забезпечення розвитку сільського господарства. Південне відділення ВАСГНІЛ, як науково-методичний центр галузі, створили у грудні 1969 р. на виконання постанови РМ УРСР від 12 грудня 1969 р. № 945 [10, с. 140]. Відділенню безпосередньо підпорядковувалися 20 науково-дослідних інститутів, у складі яких – 29 дослідних станцій, 58 дослідних насінневих господарств [18, с. 152]. У 1970 р. в Україні було створено 6 селекційних центрів, зокрема при Всесоюзному Інституті кукурудзи селекційний центр з виробництва кукурудзи [21, арк. 19–27].

З початком 60-х років ХХ століття з метою оновлення сортів польових культур у колгоспах і радгоспах Правобережної частини Дніпропетровської області Ерастівська дослідна станція ВНДІ кукурудзи виконувала завдання із вирощування насіння елітних сортів і гібридів зернових, зернобобових кормових культур і трав. Наприкінці 60-х років на Ерастівській дослідній станції наукова робота велася під керівництвом й безпосередньої участі видатних учених: А. І. Задонцева, І. К. Артюхова, А. П. Гіренка, Г. Я. Юхно та ін. Великий обсяг робіт, спочатку під керівництвом академіка ВАСГНІЛ А. І. Задонцева, а пізніше – докторів сільськогосподарських наук В. І. Бондаренка та Г. Р. Пікуша, проводився лабораторією зимостійкості озимих хлібів. Завдяки результатам наукових розробок лабораторії у виробництво

було впроваджено технологію обробітку ґрунту під озими; розроблені прийоми догляду за посівами в осінній, зимовий та весняний періоди [11].

Однією із найбільших проблем, над розв'язанням якої зосереджувалися вчені у другій половині 70-х рр. – виробництво кормового білка. Гострота цього питання визначалася зниженням виробництва продукції тваринництва через недостатній вміст протеїну в кормах. Так, тільки у 1973 р. дефіцит білка в кормах склав 1,4 млн тонн, внаслідок чого господарства недоотримали близько 1 млн тонн молока та 0,5 тонни м'яса [18, с. 160].

У перші десятиліття ХХ століття й до сьогодні Ерастівська дослідна станція Інституту зернових культур НААН, відповідно до свого Статуту [19] виконує та координує комплексні наукові дослідження з оптимізації взаємодії основних елементів системи землеробства в Степу України; займається розробкою й впровадженням технологій вирощування сорго та інших кормових культур у структурі зеленого конвеєра. Станція щорічно виробляє первинне оригінальне й елітне насіння на високому агрофоні з дотриманням технологічних вимог.

З огляду на значущість проведених наукових досліджень із розвитку степового землеробства виникла необхідність історичного екскурсу щодо діяльності Ерастівської дослідної станції Інституту зернових культур НААН.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історіографічні напрацювання зазначеної проблеми значною мірою належать науковим установам Національної академії аграрних наук України. У 1998 р., за ініціативи директора бібліотеки, академіка В.А. Вергунова, був створений Інститут історії аграрної освіти і науки Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки. У 2011 р. установою видана збірка документів і матеріалів ННСГБ НААН «Південне відділення ВАСГНІЛ (1969–1990)» [18], сформована на основі архівних документів: інформацій, довідок, доповідних записок, листів про стан селекційної й насінницької роботи з польовими, зерновими, кормовими культурами у науково-дослідних установах УРСР. Питанням історії аграрної науки присвячений збірник шостої Всеукраїнської конференції молодих вчених та спеціалістів з опублікованими працями за результатами багаторічних досліджень «Історія освіти, науки і техніки в Україні» [10].

Формуванню й втіленню в життя аграрної політики присвячені фундаментальні праці вчених з наукових основ агропромислового виробництва

зони Степу [15]. Праця охоплює природно-кліматичні, екологічні, соціальні аспекти сільськогосподарського виробництва у степовій зоні України. Значна увага приділена питанням формування структури сівозмін; інтенсивного ведення тваринництва та ін.

Цінними для дослідження проблеми є збірники узагальнювальних наукових статей вчених ВНДІ кукурудзи: «Висновки польових дослідів на Ерастівській дослідній станції» (1970) [16] та «Основні результати науково-дослідних робіт дослідної станції інституту» (1971) [17]. Тодішній директор дослідної станції, кандидат сільськогосподарських наук В.С. Циков і заступник директора з наукової роботи, кандидат сільськогосподарських наук І.А. Василенко у вступній статті «Ерастівська дослідна станція» [17, с. 34–44] подали історію та основні етапи розвитку станції. Проте, у збірниках наявна інформація щодо діяльності станції упродовж 30–70 рр. ХХ століття, тому період діяльності дослідної станції у 1980–2000 рр. потребує детального вивчення й розгляду.

Зазначимо, що відтворенню окремих наукових напрямів досліджень на Ерастівській дослідній станції сприяють оригінальні наукові праці А. Бабица за результатами проведених дослідів в лабораторії агротехніки кормових культур з описом ботанічних ознак, біологічних особливостей культур, агротехніки їх вирощування: «Виробництво зернобобових на корм» (1972) [1]; «Соя (сучасна технологія та використання на корм» (1974) [2].

Важливими для дослідження проблеми є опубліковані в галузевих збірниках оригінальні праці вчених тодішнього Інституту кукурудзи А.П. Гиренка, А.О. Бабица [6, 7]. Вчені Інституту зернових культур Є.М. Лебідь, Л.М. Десятник, Ф.А. Льоринець, І.Є. Федоренко, І.М. Ліб розкрили значення сучасних систем землеробства у досягненні високих урожаїв зернобобових культур у зоні Степу [13].

В.К. Джміль створив біографічний нарис «Гордість землі Катеринославської» (2007) [8], – про засновника Ерастівського дослідного поля Ераста Костянтиновича Бродського. Нарис складено на основі архівних документів, спогадів очевидців та епістолярних матеріалів. Проте, увага зосереджена на особистому внеску Е. Бродського у розвиток Ерастівського дослідного поля упродовж життя мецената.

Сучасному погляду на розвиток сільськогосподарської науки й дослідної справи другої половини ХХ століття, зокрема діяльності вченого

А. О. Бабича в лабораторії агротехніки кормових культур Інституту кукурудзи, присвячені наукові розвідки Г. О. Бухти «Академік НААН А.О. Бабич та розв'язання проблеми білка в 70–90-х рр.» [4]; «Важливість освітніх й наукових середовищ Дніпрощини в становленні вченого А. О. Бабича у 1954–1970 рр.» [3].

Важливими для дослідження проблеми є матеріали ЦДАГОУ (Центральний державний архів громадських об'єднань та україніки), зокрема, матеріали Фонду 1, які містять інформацію про стан і розвиток сільського господарства УРСР упродовж 1917–1991 рр. Матеріали про роботу науково-дослідних інститутів з питань сільськогосподарської науки й селекційної роботи, зосереджені у справі 706 [21].

За сучасних глобалізаційних процесів важливими джерелами інформації є офіційні інформаційні ресурси, що стосуються діяльності наукових установ з відображенням їх наукових досягнень. [11, 12, 14, 19, 20]. У дослідженні використані матеріали щодо історичного розвитку Інституту зернових культур НААН та підпорядкованій Інституту Ерастівської дослідної станції як сучасному полігону аграрних інновацій [14].

Важливою складовою дослідження є використання загальнонаукового, проблемно-хронологічного, порівняльно-історичного методів дослідження, методу персоналізації та джерелознавчого аналізу.

Постановка завдання. Метою статті є відображення історичного розвитку Ерастівської дослідної станції та внеску вчених, які працювали на станції, як важливого складника української аграрної науки з впровадження інновацій у розвиток галузі із внесенням невідомих раніше джерел до наукового обігу.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи організаційний поступ сільськогосподарської дослідної справи в Україні, академік НААН В.А. Вергунов процитував твердження французького філософа Жан-Жака Руссо щодо сільського господарства, як гаранта свободи держави: «Єдиний засіб утримати державу у стані незалежності від будь-кого є сільське господарство» [5, с. 4].

Важливу роль у поступі сільськогосподарської науки відіграла Ерастівська дослідна станція. Назва дослідної станції тісно пов'язана із її засновником – відомим в українській сільськогосподарській науці ХІХ століття Ерастом Бродським (1851–1919). Український землевласник, громадський діяч й меценат, родом із села Іванівка Верходніпровського повіту (нині – П'ятихатський район

Дніпропетровської області), вчений-селекціонер у галузі тваринництва, Е. Бродський запроваджував на своїх полях нетрадиційні для степової зони культури, такі як от: сорго, джугара, великовагова австралійська пшениця, кукурудза. Е. Бродський, окрім тваринництва й землеробства, займався садівництвом і городництвом.

У 1899 р. Е. Бродський відкрив у селі Ерастівка сільськогосподарську школу із дослідною станцією. У 1911–1921 рр. школа була перетворена у сільськогосподарське училище з великим тваринницьким і рослинницьким господарством й дослідним полем. А з 1933 р., відповідно до постанови Наркомзему України, Ерастівське дослідне поле функціонувало на базі відділка радгоспу «Зоря комунізму» П'ятихатського району Дніпропетровської області як експериментальна база Українського науково-дослідного інституту зернового господарства [12]. У зв'язку з реорганізацією Інституту кукурудзи в липні 1957 р. Ерастівське дослідне поле перейменовано в Ерастівську дослідну станцію, що ввійшла до мережі дослідних установ Інституту. У 2011 р. станція увійшла до складу Інституту зернових культур НААН [11].

У 2016 р. Національна академія аграрних наук затвердила нову редакцію Статуту Ерастівської дослідної станції [19]. Відповідно до положень Статуту, основними напрямками й видами діяльності станції є рослинництво та тваринництво. Рослинницький напрям спеціалізується на дослідженні й експериментальних розробках у вирощуванні зернових, бобових культур і насіння олійних культур, однорічних й дворічних кормових культур. Проблеми тваринництва досліджують у напрямі розведення великої рогатої худоби молочних порід, розведенні коней, виробництві м'яса. Одним із напрямів господарської діяльності станції є гуртова торгівля зерном, насінням і кормами для тварин [19, с. 3].

Зупинимося детальніше на характеристиці окремих періодів історичного розвитку дослідної станції. У 30-х рр. значна увага була звернена на розробку агротехнічних методів з підвищення врожаю зернових і бобових культур, яку здійснювала лабораторія просапних культур. Наприкінці 30-х рр. розпочалося вивчення агротехнічних прийомів вирощування кукурудзи, зокрема: квадратно-гніздового посіву кукурудзи та підживлення рослин у період вегетації [17]. Загалом, до 1941 р. науково-дослідна робота станції зосереджувалася у таких лабораторіях Інституту: лабораторія добрив, завідувач лабораторією – кандидат сільськогосподарських наук Г. С. Гопа;

лабораторія механізації – завідувач лабораторії кандидат технічних наук І. А. Жукаєв; лабораторія агрохімії – завідувач лабораторією В. М. Костяєв; агротехніки просапних культур – завідувач лабораторією Д. С. Фільов; лабораторія боротьби із бур'янами – завідувачем лабораторії працював кандидат сільськогосподарських наук І. Макодзєба та ін. [16, с. 35].

Проведені у зазначений період дослідження мали важливе теоретичне й практичне значення. Зокрема, лабораторією підживлень було виявлено, що на чорноземних ґрунтах Степу УРСР мінеральні добрива в залежності від попередників виявляють різну дію на ріст, вегетаційний розвиток рослин та врожай озимої пшениці. Найвищі врожаї зерна озимої пшениці на пару були отримані при спільному внесенні фосфорно-калійних добрив, а після непарових попередників – повного мінерального підживлення. Дослідами був встановлений позитивний вплив мінеральних добрив на врожай ярих культур.

Значна діяльність у 40-х рр. велася на дослідному полі відділів механізації з агротехнічної оцінки та вдосконалення сільськогосподарських машин, особливо з оцінки різних марок плугів та інших ґрунтообробних знарядь. На основі отриманих результатів досліджень були запропоновані пропозиції промисловості з виробництва сільськогосподарських машин. Також приділяли увагу розв'язанню питання раціонального розміщення культур у сівозміні, насичення сівозмін зерновими культурами, підбору різних типів польових сівозмін. Результати дослідів із вивчення сівозмін, отримані на Ерастівському дослідному полі, були покладені в основу рекомендованих Інститутом кукурудзи схем польових сівозмін, які впроваджувалися в колгоспах степової зони України.

У 1941–1943 рр. внаслідок дій окупаційних військ дослідне поле зазнало значних руйнувань і потребувало повного відновлення. З цієї метою були закладені стаціонарні й тимчасові досліді з питань розробки технологій підвищення врожайності польових культур, системи заглиблення орного шару ґрунту, захисту рослин. У зазначений період науково-дослідна робота здійснювалася лабораторіями станції підживлення, завідувач лабораторії кандидат сільськогосподарських наук І. К. Артюхов. Лабораторія агротехніки просапних культур згодом була перетворена у відділ агротехніки кукурудзи; відділ очолював член-кореспондент ВАСГНІЛ Д. С. Фільов. Лабораторію сівозмін очолював кандидат сільськогосподарських наук А. М. Бруй; агротехніки зернових

і олійних культур – кандидат сільськогосподарських наук Н. Т. Івахненко, а згодом лабораторію очолив доктор сільськогосподарських наук З. Б. Борисонік та ін.

У наступні роки, у зв'язку з розвитком нових наукових напрямів в Інституті кукурудзи розпочали роботу ще дві лабораторії: лабораторія агротехніки кормових культур, завідувачем якої став кандидат сільськогосподарських наук А. П. Гиренко та лабораторія технічних культур, яку очолив кандидат біологічних наук В. В. Пругло. Лабораторією агротехніки кормових культур були розроблені низка важливих агротехнічних методів виробництва кормових культур у Степу УРСР; вивчена порівняльна продуктивність багаторічних і однорічних кормових культур.

У 50–60 рр., наукові дослідження виконувались переважно у відділі агротехніки кукурудзи, де працювали вчені Д. С. Фільов, В. С. Циков. У лабораторії сівозмін наукові дослідження проводили вчені Є. М. Лебідь, О. М. Бруй, І. С. Годулян. Над науковими розробками з агротехніки зернових і олійних культур працювали З. Б. Борисонік, Н. Т. Івахненко, В. В. Турчин. У лабораторії кормових культур дослідження проводили А. П. Гиренко, А. О. Бабич, А. І. Лівенський та ін. [9, 12; 16, с. 35–36].

З початком 60-х років ХХ століття дослідна станція виконувала завдання з вирощування насіння елітних сортів і гібридів зернових, зернобобових, технічних культур, трав з метою оновлення сортів у колгоспах і радгоспах Правобережної частини Дніпропетровської області. У зв'язку з приєднанням земель сусіднього колгоспу імені Суворова, площа земельних угідь дослідної станції становила 5595 гектарів, у тому числі 4396 орних земель [16, с. 34]. Значна увага приділялася вивченню культури, як попередника озимій пшениці, вивчався вплив складу й чергування культур у сівозмінах на стан ґрунту та забур'яненість посівів. Лабораторією агротехніки зернових та олійних культур вивчалися методи передпосівного обробітку зябу під ярі колосові та зернобобові культури, розроблені принципи встановлення норми висівання насіння залежно від умов зволоження ґрунту в період посіву.

Встановлено, що в умовах Степу УРСР із багаторічних трав найбільш урожайними є люцерна й еспарцет; з однорічних – кукурудза, суданська трава і сорго. Кращою травосумішкою багаторічних трав для кормових сівозмін визначено сумішку люцерни з житняком чи кострицею безостою. Вивчалися також терміни скошування

суданської трави та люцерни в системі зеленого конвеєра й доведено перевагу більш ранніх термінів скошування зазначених трав на зелений корм.

Наприкінці 60-х років на Єрастівській дослідній станції наукова робота велася під керівництвом та безпосередній участі вчених: академіка ВАСГНІЛ А. І. Задонцева; кандидатів сільськогосподарських наук І. К. Артюхова; А. П. Гиренка, Г. Я. Юхно, С. П. Погребняка та ін. [12].

Упродовж 1961–1975 рр. в лабораторії агротехніки кормових культур, під науковим керівництвом А. П. Гиренка наукові дослідження проводив А. О. Бабич, який очолював лабораторію у 1975–1979 рр. [3, 4]. У зазначений період були виконані вагомі наукові дослідження з вирощування зернобобових кормових культур, сорго та сої на механізованій основі [1, 2]. Вченими вивчалися особливості живлення зернобобових кормових культур у сумісних посівах [6]; розроблялися сортові технології кращих сортів сої [7].

Результати досліджень із вивчення взаємовідносин й особливостей живлення рослин в агрофітоценозі свідчать, що при сумісному вирощуванні між рослинами відбувається складний комплекс взаємовідносин, що у певній мірі можна регулювати підбором компонентів, зміною умов використання вологи, внесенням добрив та ін. Вміст поживних речовин у силосній масі змішаних посівів, а також і коефіцієнт перетравності протеїну встановлювався на основі проведених з тваринами дослідів з вивчення кормових переваг та технологічної якості кормів ВНДІ кукурудзи.

Важливі дослідження були проведені А. О. Бабичем з агротехніки виробництва високих урожаїв зерна сої у зоні Степу та у сумішках з іншими культурами. У результаті досліджень виробництво сої у змішаних посівах з основними силосними культурами збільшило збір перетравного протеїну на 25–30% й покращило мінеральний та амінокислотний склад корму [2].

У перші десятиліття ХХІ століття науководослідна робота на Єрастівській дослідній станції проводиться за трьома державними науково-технічними програмами: «Зернові культури», «Землеробство» та «Родючість, охорона і раціональне використання ґрунтів». Розроблення програм спрямовані на удосконалення технологічних прийомів виробництва для підвищення продуктивності ярих зернових, зернобобових культур; розробку ресурсощадних технологій вирощування нових гібридів кукурудзи, сортів сорго та сої. Над розробкою й вдосконаленням елементів технології вирощування різних сільськогосподарських

культур працюють 5 лабораторій: лабораторія землеробства, родючості ґрунтів, технології вирощування ярих зернових й зернобобових культур, лабораторія технології вирощування кукурудзи та лабораторія технології вирощування кормових культур. Проведені спостереження сприяють прогнозуванню оптимальних строків висіву культур, ефективність застосування гербіцидів [20].

Розроблена технологія вирощування люцерни базується на застосуванні ґрунтових гербіцидів, ранньовесняному безпокровному способі сівби, комплексному використанні агротехнічних заходів. Дотримання агротехнічних заходів дає можливість у рік сівби отримати 1,5–2,5 центнери з гектара кондиційного насіння [15, с. 394].

Важлива роль в отриманні врожаю належить системі обробітку ґрунту й підживлення, ефективності сівозмінного чинника. Зокрема, у 2007–2012 рр. проводилися дослідження з вивчення ефективності чорного, зайнятого і сидерального пару та впливу такого попередника на урожайність пшениці озимої. Вдосконалення сівозмін у напрямі біологізації землеробства досягається шляхом уведення в структуру посіву 25% зернобобових культур, сидерального пару та післяжнивної сидерації на тлі різноглибинного ґрунтозахисного обробітку ґрунту та помірної органомінеральної системи удобрення. Результати досліджень підтверджують високу продуктивність культур навіть у роки недостатньої зволоженості. Зокрема, при дотриманні сівозміни урожай зерна гороху становив 28 центнерів з гектара; озимої пшениці паром – 39; ячменю ярого після сої – 38 центнерів з гектара [13].

Висновки. У зоні Степу над розробками адаптованих до кліматичних умов сортових та аграрних технологій упродовж 30-х рр. ХХ – початку ХХІ століття працюють учені Інституту зернових культур. Як структурний підрозділ Інституту, долаючи різні, викликані суспільно-політичними змінами реорганізаційні перетворення, Єрастівська дослідна станція працює над реалізацією головних завдань – просуванням аграрної науки із застосуванням інновацій, як комплексного процесу створення й використання нових практичних засобів виробництва якісної сільськогосподарської продукції. На дослідній станції щорічно закладаються експериментальні полігони з висіванням нових сортів й гібридів польових культур з новими агротехнологіями вирощування, що сприяє визначенню й рекомендації кращих сортів та гібридів і технологій виробникам сільськогосподарської продукції.

Історичний досвід наукової діяльності Ерастівської дослідної станції, актуальність впроваджених нових технологій у розвиток аграрного

виробництва у поєднанні галузей рослинництва й тваринництва, як традиційних для України, є важливим для продовження історичних розвідок.

Список літератури:

1. Бабич А. О. Виробництво зернобобових на корм. Київ: Урожай, 1972. 172 с.
2. Бабич А. О. Соя (сучасна технологія та виробництво на корм). Дніпропетровськ, 1974. 215 с.
3. Бухта Г. О. Важливість освітніх й наукових середовищ Дніпровщини в становленні вченого А. О. Бабича у 1954–1970 рр. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2024. Т. 35 (74). №3. С. 9–15. <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/3.2>
4. Бухта Г. О. Академік НААН А.О. Бабич та розв'язання проблеми білка в 70–90-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Серія: Історія*. 2023. Вип. 70. Т. 1. С. 14–21. doi.org/10.24919/2308-4863/70-1-2
5. Вергунов В. А. Організаційний поступ сільськогосподарської дослідної справи в Україні: наукова доповідь. Київ, 2014. 27 с.
6. Гиренко А. П., Бабич А. О. Взаємовідносини рослин в агрофітоценозі. *Доповіді ВАСГНІЛ*. 1967. № 6. С. 10–12.
7. Гиренко А. П., Бабич А. О. Кращі сорти сої на корм для вирощування в Степу України. *Вісник сільськогосподарської науки*. 1968. № 6. 61–64 с.
8. Джміль В. К. Гордість землі Катеринославської. Біографічні нариси про Ераста Костянтиновича Бродського та його родину. Ерастівка, 2007. 69 с.
9. Задонцев А., Циков В. Короткі результати роботи Ерастівської дослідної станції. *Основні результати науково-дослідних робіт: зб. статей / ВНДІ кукурудзи*. Дніпропетровськ, 1971. С. 3–11.
10. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали VI Всеукр. конф. молодих вчених та спеціалістів / НААН, ДНСГБ; редкол. В. А. Вергунов [та ін.]. Київ, 2011. 269 с.
11. Історія Інституту зернових культур НААН / URL: Про Інститут зернових культур НААН України (institut-zerna.com) (дата звернення 10.11. 2024 р.)
12. Історія Ерастівської дослідної станції. Інститут зернових культур НААН України. URL: <http://surl.li/ozbbxh> (дата звернення 08.11. 2024 р.)
13. Ефективність парового поля в Північному Степу / Лебідь Є. М., Десятник Л. М., Льоринець Ф. А., Федоренко І. Є., Ліб І. М. *Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони НААН*. 2013. №5. С. 3–6.
14. Маркова С. Ерастівська дослідна станція – науковий полігон для аграрних інновацій. *Сільські новини*. 2012. №8. URL: <http://surl.li/cekjrk> (дата звернення 12. 10. 2024 р.).
15. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Степу України / редкол. М. В. Зубець [та ін.]. Київ: Аграрна наука, 2010. 986 с.
16. Висновки польових дослідів на Ерастівській дослідній станції (1948–1968). Дніпропетровськ, 1970. 239 с.
17. Основні результати науково-дослідних робіт дослідної станції інституту: зб. статей / Всесоюзний науково-дослідний Інститут кукурудзи. Дніпропетровськ, 1971. 193 с.
18. Південне відділення ВАСГНІЛ: зб. док. і матеріалів. / НААН України, ДНСГБ; уклад. В. А. Вергунов [та ін.]. Київ, 2011. 540 с.
19. Статут Ерастівської дослідної станції Державної установи Інституту зернових культур Національної академії аграрних наук України (нова редакція) / НААН; Інститут зернових культур НААН. Вишневе, 2016. 13 с. URL: <http://surl.li/lcsviv> (дата звернення 20.10. 2024 р.).
20. Сучасні досягнення науки Ерастівської дослідної станції. Інститут зернових культур НААН. URL: <http://surl.li/lqtuqw> (дата звернення 22.10. 2024 р.).
21. ЦДАГОУ. Ф.1. Оп. 32. Спр. 706. 83 арк.

Melnyk V.V. ERASTIV RESEARCH STATION OF THE STEPPE ZONE OF UKRAINE: HISTORICAL EXCURSION

In the article examines the development of agricultural research in the 1930s–1970s with the reproduction of individual areas of activity of the Erastov Research Station as an experimental research farm of the All-Union Scientific Research Institute of Corn in the city of Dnipropetrovsk. The role of the founder of the research station, the scientist-breeder of livestock breeding E. Brodsky, is revealed. A comprehensive study was carried out on the basis of materials of the Central State Archive of Higher Authorities and the Department for the

Development of the Industry, which reflect the functioning of the Southern Branch of the Lenin All-Union Academy of Agricultural Sciences and the All-Union Scientific Research Institute of Corn subordinate to it. The history of the origin and the significance of the scientific research activities of the research station in the development of Ukrainian agrarian science are considered. The contribution of outstanding scientists to the history of the development of the Erastov Research Station is revealed, in particular: A. I. Zadontseva, A. P. Girenko, A. O. Babicha, etc. It was found that during different periods of the functioning of the Corn Institute, the research of scientists at the Erastovka Research Station focused on the development of field crop rotation technologies, agricultural techniques for the production of grain and legume high-protein fodder crops, and the improvement of the farming system as the main factor in obtaining high yields. It was found that at the Erastovka Research Station, scientists carried out significant scientific research on technologies of mechanized pre-sowing and post-sowing soil cultivation, crop fertilization and their placement in crop rotations, and other farming technologies in the conditions of global climate change. The methodological basis of the research is based on the principles of historical knowledge, systematicity, objectivity, comprehensiveness, and scientificity. The scientific novelty lies in tracking and generalizing the scientific achievements of the Erastovka Research Station of the Institute of Grain Crops of the NAAS on the issues of innovative development of agricultural production in the Steppe zone. The purpose of the study is to determine the place and role of scientific research conducted at the Erastov Research Station in the areas of breeding, intensive crop production technologies, feed production, and providing livestock with feed protein.

Key words: *A. O. Babich, E. K. Brodsky, Erastov Research Station; history of agricultural science, Institute of Grain Crops of the NAAS, leguminous fodder crops, soybean.*